

Сагач І.М., студентка 4 курсу факультету
№2НАВС

Науковий керівник: Гелич Ю.О.,
кандидат юридичних наук, доцент

Характеристика судових витрат у господарському процесі України

Актуальність даної теми полягає в тому, що сторони які беруть участь у розгляді справи в порядку господарського судочинства повинні дотримуватись встановлених норм, щодо сплати судових витрат.

Відповідно до статті 44 Господарського процесуального кодексу України, судові витрати складаються з судового збору, сум, що підлягають сплаті за проведення судової експертизи, призначеної господарським судом, витрат, пов'язаних з оглядом та дослідженням речових доказів у місці їх знаходження, оплати послуг перекладача, адвоката та інших витрат, пов'язаних з розглядом справи [1].

Слід зазначити, що поняття судових витрат у процесуальній літературі трактується неоднозначно.

С. С. Богля розуміє поняття «судові витрати» як частину витрат держави на здійснення правосуддя, покладену законом на сторони і третіх осіб з метою їхньої компенсації, спонукання до добровільного виконання обов'язків і запобігання необгрунтованим зверненням до суду [5, с. 17].

Після набрання чинності Закону України «Про судовий збір» єдиною формою компенсації витрат, пов'язаних із забезпеченням розгляду справ у судах, викликом учасників процесу, виготовленням та надсиланням копій процесуальних документів став виключно судовий збір [2].

Проте, у постанові Пленуму Вищого господарського суду України № 7 від 21 лютого 2013 року зазначається, щодо інших витрат відносяться, зокрема: суми, які підлягають сплаті особам, викликаним до господарського суду для дачі пояснень з питань, що виникають під час розгляду справи (стаття 30 названого Кодексу); витрати сторін та інших учасників судового процесу, пов'язані з явкою їх або їхніх представників у засідання господарського суду, за умови, що таку явку судом було визнано обов'язковою.

Відповідно до положення статті 4 ЗУ «Про судовий збір», одиницею розрахунку є відповідний розмір мінімальної заробітної плати у місячному розмірі, встановленому законом на 1 січня календарного року та зазначається два способи обрахування судового збору: 1) у відсотковому співвідношенні до ціни позову; 2) у фіксованому розмірі.

Згідно з п.2 ч.2 ст.4 ЗУ «Про судовий збір» зазначається розмір ставок судового збору за подання перелічених документів до господарського суду, з них позовна заява: не менше мінімальної заробітної плати - 1378 гривень станом на 1 січня 2016 року (з 1 травня - 1450 гривень, з 1 грудня - 1550 гривень) [3] та апеляційна скарга 110, касаційна скарга 120, перегляд судових рішень Верховним Судом України 130 відсотків ставки, що підлягає сплаті.

Вказаним законом передбачають пільги (ст.5), які звільняють від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях 16 категорій громадян та повернення судового збору (ст. 7), яке повертається за ухвалою суду у порядку подання клопотання особою, яка його сплатила.

Інструкцією встановлено, що за експертами, спеціалістами і перекладачами зберігається середня заробітна плата за весь час, затрачений ними у зв'язку з явкою та викликом до органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення. Особам, які не є працівниками підприємств, установ чи організацій, виплачується винагорода за відрив від звичайних занять [4, с. 115].

Перекладачам, а також особам, які виконують функції експертів чи спеціалістів не в порядку службового завдання, за проведену роботу виплачується винагорода. Сума винагороди за відрив від звичайних занять визначається з урахуванням характеру їх занять у межах від 20 до 30 відсотків неоподаткованого мінімуму доходів громадян за день.

Витрати, пов'язані з явкою, відшкодовуються у розмірах, передбачених законодавством для відряджених працівників. Розмір винагороди експерта або спеціаліста, який виконує свої функції не в порядку службового завдання,

визначається залежно від його кваліфікації та складності завдання у межах від 5 до 10 відсотків неоподаткованого мінімуму доходів громадян за годину роботи.

Отже, слід зазначити, що судові витрати - це самостійний інститут господарського процесуального права, який містить певне коло норм, що регулюють основні питання судових витрат господарського судочинства. При його реформуванні, з одного боку, важливо не допустити надмірної дорожнечі процесу для осіб, які беруть участь у судовому розгляді, а з іншого - забезпечити якісне та справедливе правосуддя з господарських справ, що вимагає чималих витрат.

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 6 - Ст. 56.
2. Про судовий збір: Закон України від 08 липня 2011р. № 3674-УІ // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 14 - Ст.87.
3. Про Державний бюджет України на 2016 рік: Закон України від 25.12.2015 р. № 928-VIII VI // Відомості Верховної Ради України. - 2016. - № 5 - Ст. 54.
4. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України / За загал. редакцією Притики Ю.Д. - Київ: Центр учбової літератури 2011 - 458 с.
5. Богля С. С. Судові витрати в цивільному судочинстві: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / С. С. Богля; Нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2005. - 20 с.

Тищенко Ю.В., доцент кафедри загальноюридичних дисциплін Інституту кримінально-виконавчої служби, кандидат юридичних наук, доцент

Вплив європейської інтеграції України на вітчизняне законодавство щодо захисту прав споживачів

За радянської доби регулювання споживчих відносин здійснювалося в основному нормами кодифікованого цивільного законодавства, а спеціальне законодавство з питань забезпечення прав споживачів з'явилося в Україні відносно недавно. Споживче законодавство початку 90-х років XX століття не відповідало нормам і принципам міжнародного права, зокрема Керівним принципам для захисту прав споживачів, схваленим резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 9 квітня 1985 року. Ця невідповідність проявлялася, насамперед, у тому, що не всі права споживачів, визнані міжнародним співтовариством, були належним чином законодавчо врегульовані, а деякі з них, що знайшли відображення у законодавстві, не мали механізму реалізації і тому носили декларативний характер.